

shramba za obleko in žito (Montur- und Getreidemagazin), ter vojniško vežbališče. O mirnih časih so bili graničarji nekako na stalnem odpustu, opravljati so pa morali vendar vojaško služko s tem, da so hodili na stražo na turško mejo (Kordon), k polku (Stab) in kar je bilo potreba pri stotniji. V tem so se, seveda vrstili. Straženje in vežbanje v orožji, če tudi ni trajalo vun in vun, je pa vendar moštvo nekako odtujilo domačemu delu; toraj so se za te posle morale po večjem brigati le ženske in nedorasla mladina, ki so pa bili vsi podložni tudi le vojaški postavi, seveda v milejši meri. Doma graničarji razun v službi niso nosili vojaške obleke; opravljeni so bili v domači narodni noši, kateri je po njihovih mislih menda pripadal tudi handžar (dolgi, ostro brušeni nož) in samokres, kar so nosili vedno za pasom; le vojaški plašč bil jim je nekako priljubljen, s katerim se je rada ogrnila celo ženka graničarjeva, in to ne le doma, ampak je taka prišla zlasti o slabem vremenu celo na trg ali pa na somenj v Karlovec. *)

O vojskinem času pa je moralo krepkejšo moštvo iz Granice odhajati v boj povsod, kamor ga je klical vladarjev ukaz, tedaj tudi zunaj domačije. Od mladosti vajeni orožja, — da! še v zibelki navduševani po roditeljih in vojaških prednikih za slavne čine, veljali so graničarji v obče za hrabre vojake in od nekdanj slovel je njihov bojni pogum. Prilicovati so se zamogli nekako starodavnim Špartancem, in tudi o vojaški granici smelo se je prilično peti, kakor govori prva kitica pesmi „Špartanka“ v III. Berilu za ljudske šole, str. 216:

„Granica pokrajna bila,
Ki junakov izredila,
Hrabrih sinov slavni broj.
Kakor skale v boji stali,
Radi so življenje dali
Branit dom in venec svoj.“ —

Kdor bi o tem dvomil, pokličemo mu v spomin boje leta 1848. in 1849. v Italiji in na Ogerskem; — še več pa so krvi prelili ti hrabri jugoslovanski junaki za osvoboditev izpod francoskega jarma za časa avstrijsko-francoskih vojska v letih 1793. do 1813. (Veseli me, da je ravno moja malenkost mnogo slavnega in častnega o hrabrosti graničarjev zapisala, in zavrnem spoštovane bralce in bralke na moje spise o tem: „Dva dni v Gorotanu“ [„Novice“ l. 1856. str. 177 in dalje], in pa „Spominki na Dolenjsko“ [„Novice“ l. 1859. str. 4 in dalje].) Imena hrvatskih vojskovodij: Milutinovič-a, Jelačić-a, Marojčić-a, obeh Filipovič-ev, Jovanovič-a in mnogih drugih pa ostanejo zapisana z bisernimi črkami v bojni zgodovini avstrijski. — (Dalje sledi.)

*) Nekdanj popisoval mi je neki karlovški trgovec nravnost graničarjevo tako-le: Ako je v domači opravi, je pohleven, krotak, tudi kako razžaljenje prenaša potrpežljivo in ne bo se ti odgovarjal; — kadar pa se obleče vojaški, je kakor prerojen; neki ponosen čut ga prešinja, in če bi kedo tudi opravičeno količkaj hotel proti njemu biti osoren, zavrna se ponosno kvišku, vdari se ponosno na prsi in reče: „Šta češ mi, ja sam carski človek.“ Pisatelj.

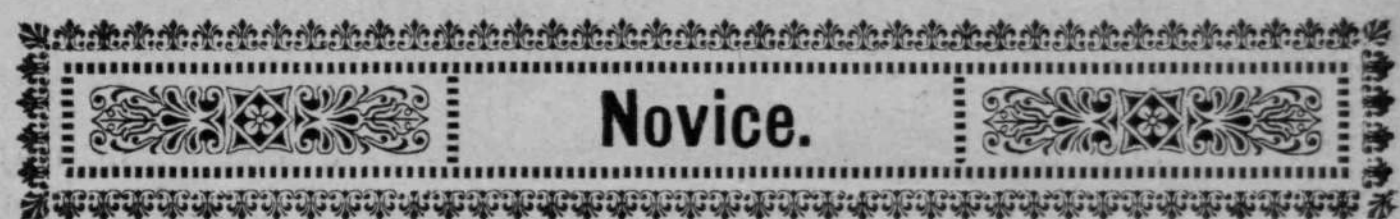
Poučni in zabavni drobiž.

Koliko popijejo piva? Po statističnih podatkih povprek vsak Bavarec spiže na leto 350, Berolinec 305, Belgijec 270, Anglež 230, Francoz 35 in Rus 8 steklenic (vrčkov) piva.

Največji predmeti na svetu. Največje gledališče je velika opera v Parizu, ki obsega skoro poldrugo oralo. Največja ladija je bila „Gret-Istern“ v Angliji, ki je bila 100 sežnjev dolga, 12 široka in 8 visoka. Najglobokejši rudnik je na Belgij-kem, ki je skoro kilometer globok. Največja drevesa so bila v Kaliforniji, ki so bila po 55 sežnjev visoka in po 5 sežnjev v premeru.

Ogromni mikroskop. Firma München je poslala na razstavo v Čikago mikroskop, ki povekšuje stvari po 11.000 do 16.000krat.

Prestavljanje hiš. Znano je, da v Ameriki s stroji prestavljajo cele velike hiše. Nedavno so v Novem Yorku dvenadstropno hišo pomaknili za 12 metrov proti severu in za 27 metrov proti zapadu. Povedati pa moramo, da ameriške hiše niso tako zidane kakor naše, temveč so vse glavne konstrukcije iz železa in še le mej nje se potem zida z opeko. Le tako je mogoče, da se pri prestavljanji stene ne pokvarijo.

Vsesokolska slavnost v Ljubljani.

V beli Ljubljani vršila se je minolo soboto in nedeljo prelepa slavnost, namreč I. shod vseh slovenskih Sokolov v namen, da si ustanove zvezo. Slavnost bila je vseskozi lepa in navduševalna. Udeležili se je so razun vseh slovenskih sokolskih društev tudi „Zagrebski Sokol“ in mnogo drugih narodnih društev. Narodni meščanje so na čast gostom okrasili svoje hiše z zastavami. Deželna vlada kranjska je delala sicer slavnosti razne zapreke, ki so isto nekoliko omejile, a ji niso odvzele velikega sijaja. Na kratko opisano vršila se je cela slavnost tako-le: V soboto dne 8. t. m., zvečer ob 6. uri je bilo mestni dvorani zborovanje delegatov. Pri zborovanju zastopana so bila vsa slovenska sokolska društva in tudi „Zagrebski Sokol“. Zborovanju je predsedoval starosta „Tižškega Sokola“ brat dr. Gregorin. Poročali so: člani „Ljubljanskega Sokola“, brat Mulaček o reformi društvene oprave, ki je predlagal, da imajo vsa slovenska sokolska društva nositi jednako obleko, za kar ima zaveza vse potrebno ukreniti; član „Ljubljanskega Sokola“ brat Kavčič o jednotnem vežbalniku, ki je predlagal, da je sestaviti jednotni vežbalnik in je podarjal, da je zavezi obračati pozornost na to, da se člani raznih društev resno poprimejo telovadbe, član „Celjskega Sokola“ brat dr. Dečko o ustanovitvi zaveze slovenskih sokolskih društev, ki je predlagal, da je v svrhu, da se osnuje „Zaveza slovenskih sokolskih društev“ voliti odsek 5 udov, ki izdelajo pravila, ista predlože v potrjenje in skličejo osnovalni zbor. Konečno je prav temeljito poročal o stanju razvoju, in napredku obstoječih in o ustanovitvi novih sokolskih društev, član „Celjskega Sokola“ brat dr. Rozina in je stavil poročilu primerne predloge. Vsi predlogi so se po nekaterih dodatkih vzprejeli in izvolil odsek 5 članov, ki ima sestaviti pravila za zavezo. Volili so se člani „Ljubljanskega Sokola“ in sicer bratje: starosta Hribar, podstarosta dr. Vilfan, dr. Kušar, Mulaček in Benčan. Na to s prisrčnimi „Na zdar“ klici zaključil predsednik brat dr. Gregorin zborovanje. Po zborovanju bil je na krasno razsvetljenem vrtu Hafnerjeve restavracije koncert, pri katerem je sodelovalo pevsko društvo „Slavec“ in vojaška godba. Udeležba je bila prav mnogobrojna in zabava izborna. V nedeljo zjutraj ob 1/2 8 uri vršil se je na

kolodvoru slavnostni vzprejem Hrvatov in gostov iz Štajarske. Društva zbirala so se že pred sedmo uro v Ljubljanski čitalnici, odkoder so, na čelu splošno občudovana krasna kavalkada „Ljubljanskega Sokola“ in Domžalska godba, z zastavami odkorakala k vzpr-jemu na kolodvor. Pred kolodvorom zbrala se je nebrojna množica ljudstva. Ko je vlak došel zaigrala je godba „Naprej“, iz grl nebrojnega občinstva pa so došlesem v pozdrav zaorili „Na zdar“ in „Živio“ kliči. Posebni vlak je pripeljal deputacijo „Sokola Zagrebskega“ (nad 30 mož) z zastavo, na čelu mu starosta dr. Ambruš, „Savinjskega Sokola“ ter „Sokola“ celjskega in zagorskega in mnogo rodoljubov iz Štajarske in Kranjske. Došle je pozdravil starosta „Ljubljanskega Sokola“ brat Iv. Hribar. Zahvalil se je v imenu Hrvatov dr. Ambruš, Celjanov dr. Vrečko itd. Iz kolodvora so na to odkorakala vsa društva k sv. maši, katero je služil č. g. M. Šarabon v krasnem šotoru v Latermanovem drevoredu. Ta točka slavnosti bila je posebno veličastna. Pred šotorom razvrščena so bila vsa društva z zastavami, „Sokol“ jezdec pa je naznanjal s trobento glavne dele sv. maše, katere je odzdravljaval strel topičev na šišenskem vrhu. Pri sv. maši prisustovala je tudi nebrojna množica drugega občinstva, ki je v prav spodbudni tihoti sledila sv. daritvi. Po sv. maši odkorakala so vsa društva k Koslerju na zajutrek od koder se je po 10. uri razvil veličasten sprevod po mestu. Na čelu sprevoda, bila je kavalkada „Ljublj. Sokola“. 16 mož v krasnih sokolskih opravih; za kavalkado sledili so in sicer najprej „Sokol“ zagrebski, tržaški, goriški, prvaški novomeški, savinjski in zagorski, potem domžalska godba, za njo deputacija kluba slov. biciklistov „Ljubljana“ na okrašenih kolesih, potem „Sokola“ celjski in ljubljanski, za njim deputacije akademičnih društev „Sava“ in „Slovenija“ na Dunaji in „Triglav“ in „Ilirija“ v Gradcu, na to pa narodna društva in sicer pevsko društvo „Lira“ in čitalnica kamniška, čitalnica, bralno društvo in ognjegasci iz Kranja, čitalnica škofjeloška, šišenska, vipavska, vrhniška, postojinska in ljubljanska, bralno društvo v Zagorju na Pivki, pevski društvi „Ljubljana“ in „Slavec“. Sprevod, katerega je zaključila telovadna četa ljubljanskega Sokola, pomikal se je spremljan od nebrojne množice ljudstva in od vseh strani pozdravljan po Marije Terezije, dunajski cesti, Šelburgovih ulicah, kongresnem trgu, gosposkih ulicah, Turjaškem trgu, Bregu, Št. Jakobski most, starem trgu, glavnem trgu, cesarja Josipa trgu, čez mesarski most v restavracijo k Hafnerju, kjer se je na to vršil skupni obed. Raz narodnih hiš, kjer se je sprevod pomikal, plapolale so zastave, narodne gospice pa so raz oken mimogredoče goste obsipali s šopki. Skupnega obeda pri Hafnerju udeležilo se je do 200 oseb. Da navduševalnih govorov ni nedostajalo skoro ni treba pripominjati. Govorili so gg: Iv. Hribar, dr. Ambruš, dr. Vilfan, dr. Vrečko, ruski gost Vladimir Andrejevič Francov, zastopnik praškega Sokola Daneš, član zagrebskega Sokola dr. Filipič, dr. Tavčar, dr. Gregorin in drugi.

Ob 1/2 4. uri so na to odkorakala vsa društva na Koslerjev vrt, kjer se je vršila velika ljudska veselica. Pri veselici sodelovalo je pevsko društvo „Ljubljana“ in vojaška godba, ki sta obe častno izvršile svojo nalogo. Glavna točka veselice je pa bila velika telovadba, za katero se je mnogobrojno zbrano občinstvo prav zelo zanimalo. Najboljšim telovadcem prisodil je posebni odbor darila, od katerih se je prisodilo prvo darilo članu „Zagrebskega Sokola“ gosp. Muževiču, drugo in tretje članoma „Ljublj. Sokola“ gosp. Kavčiču in Verniku in četrto darilo članu „Celjskega Sokola“ gosp. dr. Tominšku. Pred obhodom k telovadbi deklamoval je gosp. Jos. Noll Aškercov prolog, ki je občinstvu zelo dopadal. V vsem bilo je zabave dosti pri veselici, le žal, da ni bila postrežba taka, kakoršno bi bilo vsaj približno pričakovati. Omeniti je tudi rodoljubno ljubljansko ženstvo, ki je pri veselici prodajalo duhteče šopke in sladčice po najvišji ceni in s tem skrbelo za zabavo in ob ednem tudi za gmotni

vspeh veselice. Še-le pozno na večer razšla so se društva in občinstvo, ki bodo gotovo v prijetnem spominu ohranili lepo slavnost. Tako završil se je I. shod vseh slovenskih „Sokolov“, smelo rečeno častno in sijajno v kljub mnogim zaprekam.

— **Osobne vesti.** Premeščen je rudniški svetnik gosp. Jakob Schwinger iz Celja v Ljubljano, na njegovo mesto pa pride višji rudniški komisar g. dr. A. Toldt iz Ljubljane. — Tajnikom mestne hranilnice ljubljanske imenovan je gos. Ivan Hrast, dosedaj notarski uradnik pri gospod Gruntarju v Logateci, z letno plačo 1500 gld. Hranilničnemu blagajniku in kontrolorju povišali sta se plači na 1200 gld., kancelistu pa na 800 gld.

— **Cerkveni rop.** Dne 8. t. m. po noči ukral je nekdo iz žagrade cerkve sv. Urha v Zaklanci pri Horjulu srebrni kelih v vrednosti do 80 gld.

— **Umrl** je dne 10. t. m. č. g. Matej Vrečko, župnik v Ponikvah, v 68. letu svoje starosti. Naj v miru počiva.

— **Častnim občanom** je izvolil občinski odbor v Erzelji državnega poslanca gospod dr. Andr. Ferjančiča.

— **Anastazija Grüna spomenik** onesnažil je dozdej neznani zlikovec v noči od 8. do 9. t. m. Mi bi tega malopridnega čina ne omenjali, da ni bil povod nesramni laži, obrekujoči slovensko stanovništvo ljubljansko v obče in še posebej „Sokole“. Neki nesramnež, drznil se je namreč v zalogo Slovence obrekujočih notic, v graško „Tagespošto“, poslati iz Ljubljane gorostasno laž, da je dne 10. t. m. dopoldne neki Sokolec prijahal pred Grünov spomenik, vrgel vanj steklenico črnila in zopet odjahal. Najnajivneje uredništvo bi tako notico vrglo v koš, ker je preneumna; ali stari pokroviteljci nemškutarstva je pa dobro došla, ker si je mislila, ako tudi ni resnična, nekaj marog pa vendar ostane na Slovencih — Zadnje dni se pa zelo govori po Ljubljani, da so nekateri zlobneži in sovražniki vsega, kar je slovansko, sami izumili, da se sokolska društva na najboljši kup očrne, ako se Grünov spomenik počrni.

— **Občinski svet ljubljanski in c. kr. dež. vlada.** Mestni župan ljubljanski gos. Grasselli nameraval je o priliki vsesokolske slavnosti dne 9. t. m. pozdraviti pred mestno hišo goste, ko dojdejo v slavnostnem sprevodu mimo, ali deželna vlada videla je v tem kršenje zakonov ter mu prepovedala pozdrav, z opomnjo, da si naj drugače župan posledice sam pripisuje. Župan vsled tega ni pozdravil Sokolov. Občinski svet ljubljanski je na to v svoji seji dne 11. t. m. na predlog mestnega odbornika dr. Tavčarja sklenil pritožiti se proti tej prepovedi do višje inštancije. — Prepoved sama osupnila je prav zelo vse kroge, kajti znano je, da župani po drugih mestih ob takih prilikah brez vseh zadržkov v imenu občine pozdravljajo došle goste.

— **Shod gimnazijalnih abiturijentov slovenskih in hrvatskih** bode tekom tega meseca v Zagrebu. Že par let sem bili so taki shodi v Ljubljani, letos pa se napravi tak shod v Zagrebu, za katerega se delajo velike priprave in ki je v namen spoznavanja slovenske in hrvatske mladine s slovanskega stališča prevažen.

— **Požari.** V Knežaku na Notranjskem pogorela so minoli teden 3 poslopja in hlev. Gasilno društvo iz Zagorja je omejilo ogenj. — V Stobu pri Domžalah uničil je v nedeljo zvečer požar dve poslopji. Zahvaliti se je domžalskim, dobskim in mengiškim ognjegascem, da se ogenj ni razširil. — Vsekako čudna in neverjetna poročila prihajajo o požarih iz Trebnjega in Mrne peči. Vštevši požare, katere smo že zadnjič omenili, gorelo je zadnji kratki čas sedemkrat v raznih odotnih krajih. Ljudje so vsi v strahu in si ne upajo več spat iti. Zažigati mora ali kak zlobnež mogoče je pa tudi, da dela to kak slaboumnež. Pač želeti je, da se že storilec pride na sled in tako stori konec škodam in strahu.